

Fra: Roman Benz

Til: postmottak@hod.dep.no]

HØRINGSUTTALELSE FRA Fylkesmannen i Rogaland vedrørende NOU 2015:11 – "Med åpne kort – forebygging og oppfølging av alvorlige hendelser i helse – og omsorgstjenesten"

Det vises til brev av den 11.11.15 med høringsfrist den 01.03.16.

Vi vil først understreke betydningen av å følge opp utvalgets forslag om en tydeligere og sterkere ansvarliggjøring av ledere/mellomledere i helse- og omsorgsetatene. Vi mener også det er svært viktig å prioritere utdanningskvaliteten og mer veiledning. En styrking av sanksjonsmuligheter og lavere terskel for administrative reaksjoner er andre positive signaler fra utvalget. Videre vurderer vi det som svært viktig at pasienters og pårørendes rettigheter blir styrket og at helseinstitusjoner må tilby samtale ved uønskede hendelser (stikkord: pasient i fokus, pasientens helsevesen)

Rapporten er grundig, med flere mulige høringspunkt.

Fylkesmannen i Rogaland velger i det videre å kommentere de deler av NOU 2015:11 hvor vi ser at vi blir særlig berørt.

Omorganisering av tilsynsmyndigheten.

Dette punktet opplever Fylkesmannen i Rogaland som komplekst og krevende. Bakgrunnen for omorganiseringsbehovet er at det er dokumentert store ulikheter i dagens praksis i de ulike fylkesmannsembetene. Det bemerkes lang saksbehandlingstid i tilsynssaker, med mulige parallelle overlappende løp mellom embetene, Statens Helsetilsyn og Helsepersonellnemda i helsepersonellsaker. Fylkesmannen i Rogaland er enig i at dagens organisering og praksis kan være utfordrende, og at en endring kan gi positive effekter. Vi erfarer at ressurstilgangen har betydning for saksbehandlingstiden.

Vi er spørrende til enkelte av konklusjonene som presenteres i NOU 2015:11.

Det presenteres to forslag når det gjelder organisering av tilsynsmyndighetene:

Modell 1:

En ordning med 4-5 tilsynsenheter utenfor fylkesmannen, direkte underlagt Helsetilsynet. Disse vil være førsteinstans i alle tilsynssaker.

Fordeler med slik organisering kan være:

Mer spisskompetanse

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Større fagmiljø
Mer robuste enheter
Mer spennende oppgaver
Bedre kompetanse utvikling
Lettere å rekruttere fagfolk
Større distanse kan gi større objektivitet og sørge for likebehandling i like saker

Det er likevel også betydelige ulemper:
Større enheter, med mindre nærhet til brukere/lokalpolitikere
Mindre lokalkunnskap
Mindre lokal tilknytning
Mindre lokal legitimitet
Fylkesmannsembeter uten tilsynsoppgaver, kun med Direktoratsoppgaver
Vanskeligere å rekruttere bred kompetanse

Vår vurdering:

Vi ser at fagligheten kan bli styrket dersom det lykkes å rekruttere flere sykehusspesialister og allmennlegespesialister med bred klinisk erfaring under samme tak i større tilsynsenheter.

Vi har likevel store motforestillinger:

All tilsynskompetanse med helsetjenesten kan med dette forslaget fjernes fra fylkesmannen. VI vil kun sitte igjen med utviklingsoppgaver på helse. Synergieffekten vil forsvinne. Fylkesmannen vil slik ikke ha kunnskap om spesialist- og kommunehelsetjeneste fra sitt tilsynsarbeid og kan ikke som i dag bruke dette arbeidet med utviklingsoppgavene.

Vi ser faren for at Fylkesmannen vil miste helhetsperspektivet og den direkte kontakten med berørte. Dette gjelder spesielt i saker der det er påkrevd med kunnskap om lokale forhold. Vi har en egen rolle fordi vi har ansvar for å viderefordre nasjonale føringer på regionalt nivå og sørge for lokale forankringer. Vi kan miste en viktig del av kommunikasjonen mellom aktørene/berørte. Det er viktig at slike funksjoner ikke blir fremmedgjort, men at befolkningen føler de kan ta direkte kontakt.

Modell 2:

Tilsynet forblir hos fylkesmannen, men det blir en sentralisering/regionalisering av tilsynet med spesialisthelsetjenesten. Noen fylkesmannsembeter får ansvar for spesialisthelsetjenesten, noen for primærhelsetjenesten.

Fordeler:

Mer spisskompetanse samlet på en plass
Lettere å rekruttere fagfolk
Mer robuste enheter
Bedre kompetanse utvikling

Ulemper:

Fylkesmannsembetene blir sortert i A- og B-lag
Mindre lokal forankring

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Mindre lokalkunnskap

Mindre samhandling mellom tilsyn i primærhelsetjenesten og spesialist helsetjenesten

Mindre helhetstenking og dermed mindre, isteden for mer samhandling

Vår vurdering:

Vi mener at forslaget om å fjerne spesialisthelsetjenesten som oppgaveportefølje fra enkelte fylkesmenn kan få utilsiktede følger. Vi stiller spørsmålstegn ved hvordan helhetstenkningen rundt tilsynsvirksomheten, de kommunale oppgavene som har grenseflate opp mot spesialisthelsetjenestene og lokalkunnskap knyttet til tjenestested skal håndteres ved en ny regionalisering av tilsyn med spesialisthelsetjenesten.

Det er uheldig å skille mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten dersom en er opptatt av samhandling og ønsker et helhetlig tilbud for pasientene, med pasienten i fokus.

Spesialisthelsetjenestens oppgaver må sees i sammenheng med de kommunale helsetjenestene, barnevernstjenesten og de øvrige sosiale tjenestene.

Det er også uklart hvilke konsekvenser dette vil få for den kompetansen som i dag er samlet i Statens Helsetilsyn.

Kommunal meldeplikt: (Tilsvarende § 3-3 a i spesialist helsetjenesteloven)

Vi mener at er positiv og hensiktsmessig at en kommunal meldeplikt innføres på lik linje med praksis i spesialisthelsetjenesten. Fylkesmannen i Rogaland vil hevde at en slik meldeplikt vil styrke en mer helhetlig forståelse av helsetjenestene på tvers av forvaltningsnivåene. Videre vil dette, etter vår mening, styrke kvalitetsarbeidet i kommunehelsetjenesten.

Vi ser at dette forslaget vil kreve en økonomisk og administrativ kostnadsvurdering, og vil også understreke den gevinsten som ligger i å styrke pasienter- og pårørendes rettigheter. At helseinstitusjoner må tilby samtale ved uønskede hendelser, er et viktig forslag i samme retning.

Fylkesmannen i Rogaland vil i sum foreslå en grundigere utredning før det konkluderes om hva som bør gjøres av endringer i tilsynsmyndighetene generelt, og i regionaliseringen av fylkesmannsoppgavene spesielt. Vi mener at politireformen med 12 politidistrikter kan være et godt utgangspunkt for fremtidige tilsynsenheter.

Fylkesmannen i Rogaland mener et alternativ til en egen undersøkelseskommissjon kan være å styrke utrykningsenheten i Helsetilsynet og også eventuelt endre mandatet.

Vi støtter dermed flertallets forslag om å ikke opprette en egen undersøkelseskommissjon for helsesaker, dette med bakgrunn i en kost/nyttevurdering.

Videre vurderer vi det som positivt at pasienters og pårørendes rettigheter blir styrket. (stikkord: pasient i fokus, pasientens helsevesen) Helseinstitusjoner må tilby samtale ved uønskede hendelser.

FYLKESMANNEN I ROGALAND

At utvalget satser på en tydeligere og sterkere ansvarliggjøring av ledere/mellomledere i helse/omsorgsetaten vurderer Fylkesmannen i Rogaland som svært positivt. Det samme gjelder prioritering av utdanningskvaliteten og mer veiledning.

En styrking av sanksjonsmuligheter og en lavere terskel for administrative reaksjoner er andre positive signaler fra utvalget.

Med vennlig hilsen

Magnhild Meltveit Kleppa

Fylkesmann

Roman Benz

kst.fylkeslege